

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

P R O G R A M A

PENTRU EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT

PROFESORI

**DISCIPLINA DE EXAMEN:
ECONOMIC, ADMINISTRATIV, POȘTĂ**

2015

1. PREZENTARE. COMPETENȚE GENERALE

PREZENTARE

Programa pentru examenul de definitivare în învățământ reprezintă documentul curricular și normativ de bază în temeiul căruia vor fi structurate și asigurate atât orientarea generală în domeniul cunoașterii științifice și didactic/metodice a domeniului de referință, cât și parcurgerea, prin studiu sistematic, a unei tematici adaptate nivelului profesional al cadrului didactic, relevante, moderne și cu o sensibilă deschidere interdisciplinară.

Programa este concepută ca bază necesară și utilă atât pentru perfecționarea continuă, cât și pentru testarea/evaluarea concepției, cunoașterii, înțelegerii și interpretării principalelor roluri profesionale ale funcției din perspectiva nivelurilor carierei didactice. Acestea se vor corela cu normativitatea psihopedagogică pe baza căreia sunt proiectate, aplicate și inovate structurile și unitățile de competențe - cunoștințele, abilitățile, valorile și atitudinile corespunzătoare standardelor și statutului asumat/jucat de cadrul didactic în unitățile de învățământ preuniversitar din România.

În cadrul acestei programe, de importanță majoră sunt acele componente care vor valoriza **rolul constructiv, coparticipativ al** cadrului didactic în calitatea sa de actor cu statut de educator, de purtător al mesajelor științei devenite disciplină de învățământ, de reprezentant al comunității profesorilor de specialitate instituția școlară și substanța **competențelor dobândite** de acesta, în concordanță cu motivația profesională, cu o serie de **roluri specifice**. De exemplu, pentru dimensiunea didactică, menționăm rolurile: evaluator intern și extern, consilier în procesul de învățare și, mai ales, în depășirea dificultăților în învățare, mediator didactic în procesul de adecvare a logicii domeniului de specialitate la psihologia învățării, predării, evaluării etc.

Au fost urmărite formarea și structurarea competențelor pentru profesia de cadru didactic, cu aplicare la predarea disciplinelor de specialitate din aria curriculară tehnologică. Pe lângă competențele specifice, în specialitate, sunt vizate competențele pentru îndeplinirea eficientă a unui rol social precum și competențele metodice.

Tematica programei reflecta **ponderile**:

- conținuturilor destinate pentru formarea competențelor științifice (aprox. 60%);
- conținuturilor destinate formării competențelor didactice, încorporând metoda și aplicațiile școlare ale domeniului (aprox. 30%);
- conținuturilor altor tipuri de competențe necesare cadrelor didactice - competențe cheie (aprox. 10%).

În elaborarea programelor au fost aplicate **criterii de selectare a conținuturilor**, precum: relevanța conținuturilor pentru dezvoltarea competențelor cadrelor didactice, utilitatea explicită a conținuturilor pentru activitatea didactică, adaptabilitatea la contexte profesionale, socioculturale, sociale, economice și tehnologice în schimbare/în evoluție, integralitatea și coerența viziunii asupra cunoașterii de specialitate, abordate în relație cu didactica domeniului de specialitate, actualitatea științifică, în raport cu schimbările/ inovațiile la nivel conceptual, metodologic și aplicativ și asigurarea calității în educație.

COMPETENȚE GENERALE

- Proiectarea activității didactice
- Conducerea și monitorizarea procesului de învățare
- Evaluarea activităților educaționale
- Utilizarea tehnologiilor digitale
- Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a elevilor
- Managementul clasei de elevi.

II. TEMATICA DE SPECIALITATE

CONTABILITATE

1. **Ecuatia fundamentală a contabilității și ecuația rezultatului economic.** Identificarea elementelor componente (active, capitaluri proprii, datorii, venituri și cheltuieli).
2. **Documentele contabile** - definiție, importanță, structură, reguli de completare, verificare, păstrare, arhivare.
3. **Situațiile financiare anuale:** bilanțul și contul de profit și pierdere - definiție, structură, mod de întocmire; ecuațiile de modificare a situațiilor financiare.
4. **Evaluarea în contabilitate:** momentele evaluării și criteriile de recunoaștere în contabilitate.
5. **Contul și sistemul de conturi** (necesitate, conținut economic, funcții, structură și formă, reguli de funcționare, dublă înregistrare și corespondența conturilor, analiza contabilă, formula și articolul contabil).
6. **Contabilitatea evenimentelor și tranzacțiilor:**
 - 6.1. Contabilitatea activelor imobilizate (definiții, delimitări, recunoaștere și de recunoaștere, sistemul de conturi, evaluarea inițială, evaluarea după recunoaștere, evaluarea cu ocazia cedării și scoaterii din evidență, tratamente contabile și cerințe de prezentări de informații).

6.2. Contabilitatea activelor circulante (definiții, delimitări, recunoaștere și de recunoaștere, sistemul de conturi, evaluarea inițială, evaluarea după recunoaștere, evaluarea la ieșire, tratamente contabile și cerințe de prezentări de informații).

6.3. Contabilitatea terților și a subvențiilor pentru investiții (definiții, delimitări, sistemul de conturi, contabilitatea decontărilor cu clienții, furnizorii, asigurările și protecția socială, bugetul statului și fondurile speciale, debitorii și creditorii diverși, contabilitatea decontărilor în cadrul grupului, în cadrul unității și a operațiilor de participare, contabilitatea datoriilor financiare pe termen scurt, ajustările pentru deprecierea creanțelor, contabilitatea cheltuielilor și a veniturilor în avans, contabilitatea subvențiilor pentru investiții).

6.4. Contabilitatea capitalurilor (definiții, delimitări, sistemul de conturi, contabilitatea capitalului social, contabilitatea primelor și rezervelor, contabilitatea rezultatului reportat și a rezultatului exercițiului, inclusiv corectarea erorilor contabile, repartizarea profitului, contabilitatea datoriilor financiare pe termen lung, contabilitatea provizioanelor).

6.5. Contabilitatea veniturilor și cheltuielilor (recunoaștere, sistemul de conturi, tratamente contabile).

7. **Lucrările contabile de închidere a exercițiului financiar.** Întocmirea și prezentarea situațiilor financiare anuale. Delimitarea lucrărilor de închidere a exercițiului.

7.1. Balanța conturilor înainte de inventariere. Noțiuni, importanță, funcții, clasificare, întocmire, identificare erori.

7.2. Inventarierea patrimoniului. (constatarea și descrierea elementelor inventariate; metode de estimare a valorii de inventar). Contabilitatea regularizărilor privind plusurile și minusurile de inventar; amortizările și provizioanele, cheltuielile și veniturile înregistrate în avans;

7.3. Redactarea situațiilor financiare. Situațiile financiare consolidate. Analiza bilanțului și a contului de rezultate (soldurile intermediare de gestiune, capacitatea de autofinanțare); bilanțul (bilanțul funcțional, fondul de rulment net global și nevoia de fond de rulment). Analiza fluxurilor de trezorerie (situația fluxurilor de trezorerie). Calculul și analiza principalilor indicatori economico-financiar (de lichiditate, de risc, de gestiune, de profitabilitate, rezultatul pe acțiune).

8. Contabilitate de gestiune:

Obiectivele și domeniile contabilității de gestiune. Structuri privind costurile (costurile fixe și costurile variabile, costurile directe și costurile indirecte, costul produsului și costul perioadei). Formule privind costurile (costuri totale și costuri parțiale). Relații și delimitări între contabilitatea de gestiune și contabilitatea financiară. Metode (globală, faze, comenzi) și procedee de calculație a costurilor pe produs (diviziunea simplă, suplimentării, coeficienți echivalență și excluderea producției secundare).

FINANȚE

1. **Finanțe - caracterizare generală** - definiții, sferă de cuprindere, funcții. Sistemul financiar.
2. **Sistemul cheltuielilor publice.** Definiție, clasificare. Indicatori de apreciere.
3. **Sistemul veniturilor publice.** Definiție, clasificare. Indicatori de apreciere.
4. **Sistemul bugetar.** Componente, caracteristici, principii bugetare. Procesul bugetar în România
5. **Impozite.** Definiție, rol, clasificare. Elementele impozitului, așezare și percepere. Principii ale impunerii.
6. **Impozitele directe în România.** Definiție, caracteristici, tipuri.
7. **Impozitele indirecte în România.** Definiție, caracteristici, tipuri.
8. **Datoria publică.** Conținut, clasificare, indicatori de apreciere, respectarea regulilor europene. Deficitul bugetar.
9. **Asigurări - caracterizare general.** Definiție, elemente, tipuri de asigurări.
10. **Surse de finanțare a activității întreprinderii.**

MANAGEMENT

1. **Problematica generală a managementului.** Definirea conceptului de management. Managerii – specialiștii care realizează activitatea de management în organizații.
2. **Cultura organizațională și etica afacerilor** Conținutul și elementele culturii organizaționale. Etica afacerilor.
3. **Misiunea, obiectivele și strategiile unei organizații** Mediul extern al firmei. Misiunea și obiectivele firmei. Strategiile firmei și implementarea acestora. Planificarea strategică a organizației, instrument de concretizare a misiunii, obiectivelor și strategiilor.
4. **Sistemul decizional al firmei** Conceptul de decizie managerială. Situații decizionale și tipuri de decizii. Structura procesului decizional.
5. **Organizarea și structurile organizatorice de management** Organizarea ca proces de diviziune a muncii. Conținutul structurii organizatorice. Elaborarea structurii organizatorice. Tipuri de structuri organizatorice.
6. **Activitățile ale managementului resurselor umane** Planificarea resurselor umane. Asigurarea cu resurse umane. Menținerea și dezvoltarea resurselor umane. Conceptul de motivație în muncă.
8. **Leadership** Conceptul de leadership și factorii de influență. Poziționarea liderului în raport cu grupul și membrii grupului.

9. Comunicarea managerială și sistemul informațional în management Informațiile și managementul. Comunicarea managerială. Sisteme informaționale de management (conținut și structură, sisteme informaționale operaționale, sisteme informaționale de management).

10. Managementul conflictelor Definirea conceptului de conflict. Principalele tipuri de conflicte și cauzele apariției acestora. Evoluția conflictelor. Modele de conflict inter-grupuri. Metode de soluționare a conflictelor.

11. Controlul managerial Procesul de control managerial (definire și importanță, tipuri de control, structura procesului de control, volumul activității de control). Metode și sisteme de control.

12. Sisteme, metode și tehnici de management Conceptul de sistem și metodă. Principalele sisteme, metode și tehnici de management. Sisteme și metode generale de management: managementul prin obiective, managementul prin proiecte, managementul pe produs, managementul prin bugete, managementul prin excepție, managementul participativ. Metode și tehnici specifice de management: diagnosticarea, ședința, delegarea, tabloul de bord. Metode de stimulare a creativității personalului (brainstorming-ul, sinectica, metoda Delphi, matricea descoperirilor).

COMPETENȚE SPECIFICE

- Cunoașterea și aprofundarea de către candidați a conținuturilor științifice de specialitate și metodice pentru disciplinele/modulele de specialitate;
- Realizarea de conexiuni între conținuturile disciplinelor/modulelor de specialitate și problemele de învățare specifice domeniului de pregătire;
- Realizarea corelațiilor intra, inter și pluridisciplinare a conținuturilor;
- Operarea cu standardele de pregătire profesională și programele școlare pentru proiectarea unui demers didactic adaptat nivelului de învățământ, calificării și specificului clasei;
- Utilizarea tehnologiilor informaționale în demersul didactic;
- Aplicarea adecvată a principiilor și metodelor specifice didacticii disciplinelor/ modulelor tehnologice;
- Elaborarea, selectarea și aplicarea unor metode de evaluare adecvate obiectivelor sau competențelor vizate;
- Comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională;
- Aplicarea unor forme de management al clasei în funcție de activitatea de învățare proiectată;
- Transmiterea, în funcție de particularitățile de vârstă ale elevilor, a conținuturilor astfel încât să dezvolte structuri operatorii, afective și atitudinale;
- Dezvoltarea competențelor civice și interpersonale ale elevilor și conduita antreprenorială a acestora;
- Stimularea potențialului fiecărui elev și dezvoltarea creativității.

3. TEMATICA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

1. Locul și rolul disciplinelor/modulelor de specialitate în învățământul preuniversitar. Construirea demersurilor didactice pentru realizarea unui învățământ centrat pe elev.

2. Curriculumul școlar:

a) elemente componente (curriculum național, planuri-cadru, arii curriculare, trunchi comun, discipline, module);

b) documente curriculare (standarde de pregătire profesională, planuri-cadru și planuri de învățământ, programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare);

c) obiectivele predării – învățării – evaluării la disciplinele/modulele din aria curriculară “Tehnologii”. Competențe generale, competențe specifice, unități de competență și competențe.

d) proiectarea curriculumului în dezvoltare locală sau la decizia școlii de tipul: aprofundare/extindere/opțional ca disciplină nouă;

3. Operaționalizarea obiectivelor didactice: proceduri de operaționalizare și exemple.

4. Relația între competențe și conținuturi de instruire.

5. Metode și procedee de predare-învățare:

a) clasificarea și caracteristicile principalelor grupe de metode de învățământ;

b) exemplificări de aplicare a unor metode specifice disciplinelor/modulelor de specialitate;

c) utilizarea metodelor de predare active – participative, centrate pe elev/tehniciilor de învățare prin cooperare: metoda proiectului; studiul de caz; jocul de rol; brainstorming-ul; lucrul în echipă; problematizarea;

d) utilizarea tehnologiilor informatice și de comunicare în procesul didactic; exemplificări;

6. Mijloacele de învățământ și integrarea lor în procesul de predare-învățare-evaluare:

a) funcțiile didactice ale mijloacelor de învățământ;

b) tipuri de mijloace de învățământ și caracteristicile lor; exemplificări.

7. Medii de instruire reale și virtuale: cabinete, laboratoare, ateliere, complexe multimedia, săli de clasă, târguri și expoziții, agenți economici (descriere și condiții de utilizare);

8. Forme de organizare a activității didactice: lecția și variantele de lecții; alte forme de organizare (cercurile de elevi, consultațiile, vizitele și excursiile etc.).

9. Evaluarea rezultatelor școlare în concordanță cu obiectivele curriculare și criteriile de performanță din standardele de pregătire profesională;

- a) evaluarea, componentă fundamentală a procesului de învățământ: definire, funcții;
- b) metode și tehnici de evaluare;
- c) erori în evaluare și modalități de minimizare a lor;
- d) construirea instrumentelor de evaluare (teste, chestionare, fișe etc.);
- e) calitățile instrumentelor de evaluare: validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate;
- f) tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de corectare și notare.

10. Proiectarea demersului didactic: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea lecției (pentru diferite tipuri de lecții).

11. Modalități de adaptare a procesului instructiv-educativ în vederea integrării elevilor cu cerințe educaționale speciale (CES).

12. Pregătirea profesorului pentru activitatea didactică (profesională de specialitate, psihopedagogică și metodică).

IV. BIBLIOGRAFIE

CONTABILITATE

1. Caraiani C., Dumitrana M. (coordonatori), Bazele contabilității, Editura Universitară, București, 2011;
2. Caraiani C., Dumitrana M. (coordonatori), Bazele contabilității. Aplicații și studii de caz, Editura Universitară, București, 2011;
3. Caraiani C., Dumitrana M. (coordonatori), Contabilitate de gestiune & control de gestiune, Editura Universitară, București, 2008;
4. Lungu C., Caraiani C., Dasalu C., Introducere în contabilitate, Editura ASE, București, 2013;
5. Ristea M. (coordonator), Contabilitatea societăților comerciale, Editura Universitară, București, 2009;
6. *** Legea contabilității nr. 82/1991, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454 din 18 iunie 2008, cu modificările și completările ulterioare;
7. *** Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1802/2014 pentru aprobarea Reglementărilor contabile privind situațiile financiare anuale individuale și situații financiare anuale consolidate;
8. *** Ordinul nr. 65/2015 privind principalele aspecte legate de întocmirea și depunerea situațiilor financiare anuale și a raportărilor contabile anuale ale operatorilor economici la unitățile teritoriale ale Ministerului Finanțelor Publice;
9. *** Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 2.861/2009 pentru aprobarea Normelor privind organizarea și efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor, datoriilor și capitalurilor proprii, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 704 din 20 octombrie 2009;
10. *** Ordinul ministrului economiei și finanțelor nr. 3.512/2008 privind documentele financiar-contabile, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 870 și 870 bis din 23 decembrie 2008, cu completările ulterioare;
11. *** Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1.826/2003 pentru aprobarea Precizărilor privind unele măsuri referitoare la organizarea și conducerea contabilității de gestiune, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 23 din 12 ianuarie 2004;

FINANȚE

1. Badea D., Novac L., Tudor B., Manualul agentului de asigurări, Ed. Economică, București, 2008
2. Dardac N.; Barbu T. C., Monedă, Ed. ASE, București, 2009
3. Dardac N.; Barbu T. C., Instituții de credit, Ed. ASE, București, 2012
4. Moșteanu T., Vuță M., Câmpeanu E., Catarama D., Gyorgy A., Buget și trezorerie publică, Ed. Universitară, București, 2008
5. Stancu I., Finanțe, ediția a IV-a, partea a IV-a, Ed. Economică, București, 2007
6. Vacarel I. (coord.) ediția I, Finanțe publice, ed. VI, EDP, București, 2007
7. Văcărel I., Bercea F., Asigurări și reasigurări, Ed. Expert, București, 2007
8. *** Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice publicată în M.O. nr. 597/2002 cu toate modificările și completările ulterioare
9. *** Legea nr. 273/2006 privind finanțele publice locale publicată în M.O. nr. 618/2006 cu toate modificările și completările ulterioare
10. *** Legea nr. 571/2003 privind Codul fiscal, publicată în M.O., Partea I, nr. 927 / 2003, cu modificările și completările ulterioare
11. *** Legile anuale ale bugetului

MANAGEMENT

1. Burduș, E., Tratat de management, Editura Economică, București, 2005;
2. Lefter, V., Managementul resurselor umane, Ed. Economică, București, 2008

3. Nedelea, S.- Managementul organizației, Editura ASE, București, 2008;
4. Nicolescu, O., Verboncu, I., Managementul organizației, Editura Economică, București, 2007;
5. Pârvu F., Stănescu A., Lungu A., Management, Editura ASE, București, 2011;
6. Popescu D., Managementul general al firmei, Editura ASE, București, 2010;
7. *** Alte publicații, manuale și auxiliare curriculare în vigoare, aprobate de MECD.

TEMATICA DE DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

1. Adăscăliței, A., Instruire asistată de calculator, Editura „Polirom”, Iași, 2007
2. Cerghit, I., Metode de învățământ, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1997
3. Carcea I.M., Consultanță și consiliere educațională, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2005
4. Cucos, C., Pedagogie, Editura „Polirom”, Iași, 1996
5. Cristea, S. (coord) Curriculum pedagogic, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006
6. Crețu, C., Curriculum diferențiat și personalizat, Editura „Polirom”, Iași, 1998
7. Ionescu, M., Radu, I., Didactica modernă, Editura „Dacia”, Cluj-Napoca, 1995
8. Jinga, I., Negreț, I., Învățarea eficientă, EDITIS, București, 1994
9. Jinga, I., Istrate, E. Instruirea și evaluarea asistată de calculator, Editura „ALL”, București, 2006
10. Joița, E., Eficiența instruirii, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1998
11. Lisievici P. Evaluarea în învățământ. Teorie, practică, instrumente. Editura „Aramis”, București, 2002
12. Manolescu, M., Evaluarea școlară, Editura „Meteor”, București, 2006
13. Neacșu, I., Instruire și învățare, ediția a II-a, revizuită, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999
14. Nicola I., Tratat de pedagogie, EDP, București, 1996
15. Nițucă, C., Stanciu, I., Didactica disciplinelor tehnice, Editura „Performantica”, 2006
16. Negreț, I., Didactica Nova, Editura „Aramis”, București, 2004
17. Onu, P., Luca, C., Introducere în didactica specialității – discipline tehnice și tehnologice, Editura „Polirom”, Iași, 2004
18. Onu, P., Luca, C., Didactica specialității, Editura „Gh. Asachi”, Iași, 2002
19. Oprea C.L. Strategii didactice interactive, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2006
20. Petty G. Profesorul azi. Metode moderne de predare. Editura „Atelier Didactic”, București, 2007
22. Radu, I., T., Evaluarea în procesul didactic, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2000
23. Toma, S., Profesorul factor de decizie, Editura „Tehnică”, București, 1999
24. Tomșa, G., Orientarea și dezvoltarea carierei la elevi, Casa de editură și presă „Viața Românească”, București, 1999
25. *** Curriculum național aprobat, www.edu.ro
26. *** Ghiduri metodologice pentru aplicarea programelor școlare pentru aria curriculară „Tehnologii”.